

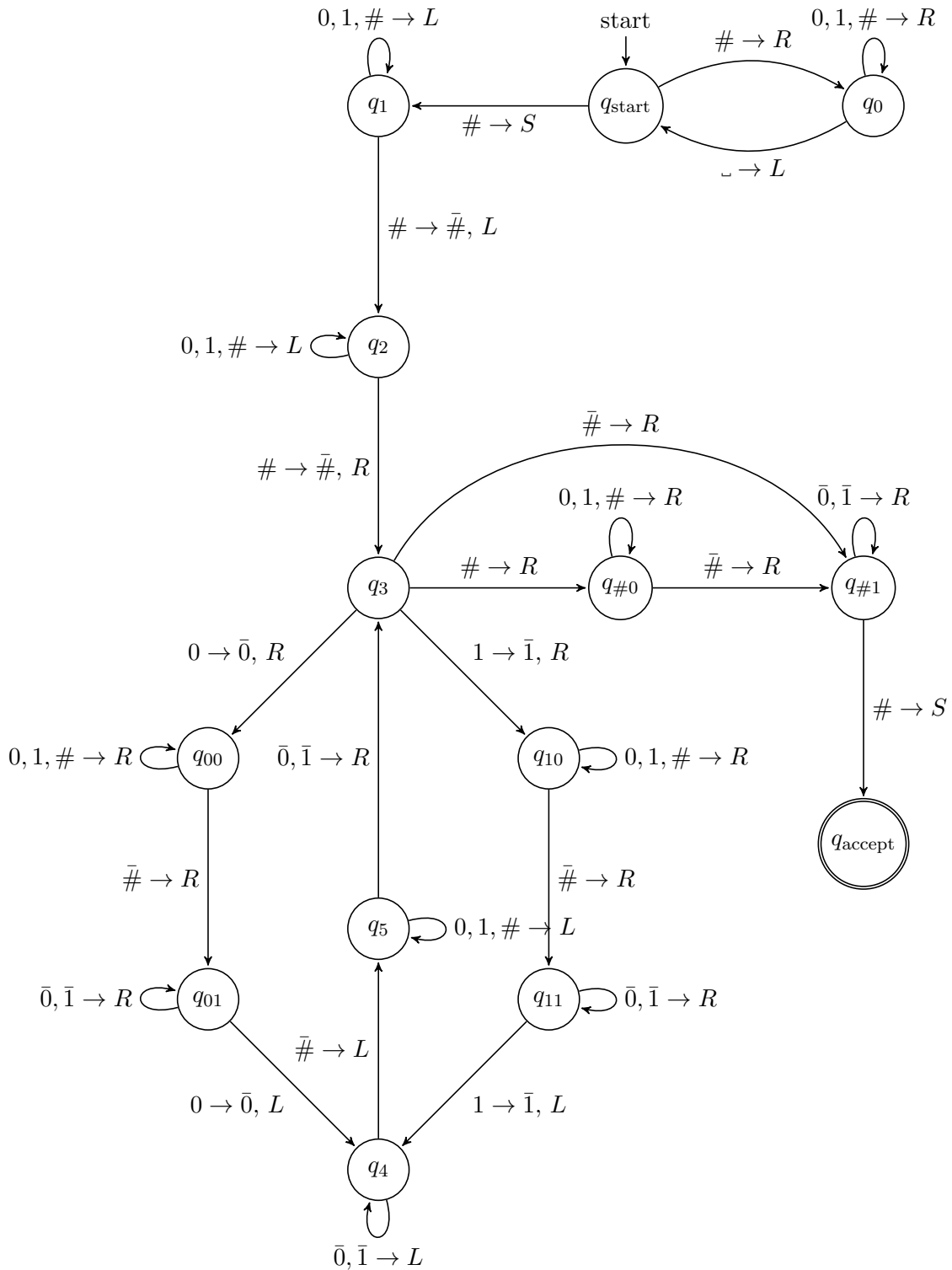
582206 Laskennan mallit, syksy 2012

9. harjoitusten malliratkaisut

Juhana Laurinharju ja Jani Rahkola

1. Esitä tilakaaviona epädeterministinen Turingin kone, joka tunnistaa aakkoston $\{0, 1, \#\}$ kielen

$$\{\#w_1\#w_2\#\dots\#w_n\# \mid w_i \in \{0, 1\}^* \text{ kaikilla } i \text{ ja } w_i = w_j \text{ joillakin } i \neq j\}.$$

2. [Sipser Problem 3.9] Merkintä k -PDA tarkoittaa pinoautomaattia, jossa on käytettävänä k pinoa. Siis 0-PDA on NFA ja 1-PDA on tavallinen PDA. Osoita, että

- (a) 2-PDA pystyy tunnistamaan kieliä, joita 1-PDA ei pysty,
- (b) mutta minkä tahansa 3-PDA:n tunnistama kieli voidaan tunnistaa 2-PDA:lla.

Vihje: Simuloi Turingin koneen nauhaa kahdella pinolla. Esitä ratkaisun periaate pseudokoodilla tms. menemättä automaattiformalismin yksityiskohtiin.

3. [Sipser Exercise 3.14] *Jonoautomaatti* on muuten kuin pinoautomaatti, mutta pino on korvattu jonolla. Jonoon voidaan kohdistaa kahdenlaisia operaatioita:

- ENQUEUE(a) kirjoittaa merkin a jonon loppuun ja
- DEQUEUE poistaa jonon ensimmäisen merkin ja palauttaa sen arvonaan.

Pinoautomaatin tapaan syöte on luettavissa merkki kerrallaan. Sovitaan, että syötteessä on aina loppumerkinä (mutta ei muualla) tyhjämerkki ϵ . Turingin koneen tapaan pinoautomaatti hyväksyy syötteen siirtymällä erilliseen hyväksyvään tilaan.

Osoita, että mikä tahansa Turing-tunnistettava kieli voidaan tunnistaa deterministisellä jonoautomaatilla. Perusteluksi riittää esittää sopivan tasoisen pseudokoodin, miten Turingin konetta voidaan simuloida jonoa käyttäen.

4. [Sipser Problem 3.15] Näytä että ratkeavien kielten joukko on suljettu seuraavien operaatioiden suhteen. Olkoon A ja B kieliä ja TM_A ja TM_B ne ratkaisevat Turingin koneet.

(a) Yhdiste

- Syötteellä w :
  1. Aja TM_A ja TM_B syötteellä w .
  2. Jos jompi kumpi Turingin koneista hyväksyy, hyväksy. Muuten hylkää.

(b) Ketjutus

- Syötteellä w :
  1. Jaa merkkijono w epädeterministisesti kahteen osaan $w = w_1 w_2$.
  2. Aja TM_A syötteellä w_1 ja TM_B syötteellä w_2 .
  3. Jos molemmat Turingin koneet hyväksyvät hyväksy. Muuten hylkää.

(c) Tähti

- Syötteellä w :
  1. Jaa merkkijono w epädeterministisesti n osaan $w = w_1 \cdots w_n$.
  2. Aja TM_A jokaisella osalla $w_i, i \in \{1, \dots, n\}$.
  3. Jos jokainen ajo hyväksyy, hyväksy. Muuten hylkää.

(d) Komplementti

- Syötteellä w :
  1. Aja TM_A syötteellä w .
  2. Jos ajo hyväksyy, hylkää, jos ajo hylkää, hyväksy.

(e) Leikkaus

- Syötteellä w :
  1. Aja TM_A ja TM_B syötteellä w .
  2. Jos molemmat Turingin koneista hyväksyvät, hyväksy. Muuten hylkää.

5. [Sipser Problem 3.16] Näytä että Turin-tunnistettavien kielten joukko on suljettu seuraavien operaatioiden suhteen.

Tunnistaminen eroaa näiden operaatioiden osalta vain yhdisteen tapauksessa.

(a) Yhdiste

- Syötteellä w :
  1. Aja TM_A ja TM_B syötteellä w siten, että molempia Turingin koneita suoritetaan yksi tilasiirtymä kerrallaan.
  2. Jos jompi kumpi Turingin koneista hyväksyy, hyväksy.

Toinen vaihtoehto on käyttää epädeterministisyyttä.

- Syötteellä w :
  1. Valitse epädeterministisesti toinen Turingin koneista TM_A ja TM_B . Aja valittua konetta syötteellä w .
  2. Jos ajettava Turingin kone hyväksyy, hyväksy.

(b) Ketjutus

- Syötteellä w :
  1. Jaa merkkijono w epädeterministisesti kahteen osaan $w = w_1w_2$.
  2. Aja TM_A syötteellä w_1 ja TM_B syötteellä w_2 .
  3. Jos molemmat Turingin koneet hyväksyvät, hyväksy.

(c) Tähti

- Syötteellä w :
  1. Jaa merkkijono w epädeterministisesti n osaan $w = w_1 \cdots w_n$.
  2. Aja TM_A jokaisella osalla $w_i, i \in \{1, \dots, n\}$.
  3. Jos jokainen ajo hyväksyy, hyväksy.

(d) Leikkaus

- Syötteellä w :
  1. Aja TM_A ja TM_B syötteellä w .
  2. Jos molemmat Turingin koneista hyväksyvät, hyväksy.